

С. І. Киреєв

Економічний потенціал

ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ – здатність [економіки](#) країни загалом, її галузей, підприємств, господарств здійснювати виробничо-економічну діяльність, сприяти розвитку виробництва та споживання. Складовими Е. п. країни є її природно-ресурс., вироб., труд., наук.-тех. та експорт. потенціали. Природно-ресурс. потенціал характеризує природні багатства країни, вже залучені у госп. обіг, а також доступні для освоєння за даних технологій та соц.-екон. відносин. Вироб. потенціал утворюють матеріал.-речові й труд. ресурси: засоби виробництва (будови, споруди, обладнання), технології, робітники та інж.-тех. кадри. Обсяг і якість труд. потенціалу (труд. ресурсів країни) визначають чисельність актив. працездат. насел., освіт. і профес.-кваліфікац. рівень останнього. Наук.-тех. потенціал – досягнення фундам. і приклад. науки, відкриття та винаходи, нові технології, дослідно-експерим. база, а також наук.-тех. і конструктор. кадри вищої кваліфікації (гол. рушії розвитку сучас. економіки). Здатність нац. економіки виробляти продукцію, конкурентоспроможну на світ. ринках, та експортувати її у достатніх обсягах за світ. цінами, визначає експорт. потенціал.

Україна має великий Е. п.: вигідне геоекон. розташування; наявність знач. і, водночас, близько розташ. один від одного запасів різноманіт. природ. ресурсів. Природно-ресурс. потенціал України: земел. фонд обсягом 60,3 млн га, зокрема 41,8 млн га с.-г. угідь, понад 60 тис. річок, 8 тис. озер, 10,8 млн га лісів, бл. 8-ми тис. родовищ із 97-ма видами мінерал. сировини, що мають пром. значення тощо. Відносні показники самозабезпеченості сировиною та енергоносіями, що відображають експортні можливості та імпорتنі потреби з урахуванням реал. структури виробництва й моделі споживання ним ресурсів, викладені у *Табл.*

Табл. Загальна характеристика задоволення потреб економіки України власними ресурсами

Ресурси	%
Графіт	700
Каолін первинний	400
Ртуть	250
Бром	250
Сірка самородна	200
Марганцеві руди	175
Скляна сировина	167
Сіль кухонна	150
Мінеральні фарби	150
Залізні руди	140
Титанові руди	140
Камінь будівельний	116
Формівні матеріали	112
Каолін вторинний	112
Флюсова сировина	110
Динасова сировина	108–110
Гіпс	106
Вогнетривкі глини	105
Цементна сировина	100
Вугілля	95
Доломіт	70
Бентонітові глини	45–50
Газ природний	22
Польовошпатовая сировина	16
Солі калійні	11–12
Нафта	8
Магнезит	0
Глиноземна сировина	0
Апатит, фосфорит	0
Плавиківий шпат	0

В Україні наявні численні труд. ресурси з високим освіт. рівнем та достат. профес. підготовкою. За даними Світ. банку, за рівнем освіченості насел. вона посідає друге (після Японії) місце у світі. Розвинена мережа академ. і наук. установ дає можливість нац. бізнесу розширювати свою участь у становленні та розвитку високотехнол. наукоєм. галузей виробництва. Найбільш конкурентні види екон. діяльності – виробництво чорних металів і виробів з них, хім. та нафтохім. промисловості, транспортні послуги, на частку яких припадає понад 60 % вартості експорту товарів і послуг, що багаторазово перевищує їхню

питому вагу в структурі валової доданої вартості. Дещо нижча, але загалом задовільна конкурентоспроможність виробництва коксу, ядер. палива, неметал. виробів, транспорт. устаткування тощо. Сприятливі природні передумови розвитку має буд. галузь, яка практично повністю забезпечена ресурсами. У деяких галузях промисловості, особливо аерокосміч., застосовують унікальні передові технології.

Рекомендована література

1. Коломойцев В. Е. Економічний потенціал регіонів України. Лг., 1997;
2. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції». К., 2004;
3. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: В 3 т. К., 2007.

Бібліографічний опис:

Економічний потенціал / С. І. Киреєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18794>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).